25724/A

25,722/A

L.LXIII.14

Mart. 27. 1695.

In Concilio Regiæ Societatis *Londini* ad ScientiamNaturalem promovendam inſtitutæ.

Liber cui Titulus, *Tractatus de Salis Cathartici Amari, in Aquis* Ebeſhamenſibus, *& hujuſmodi aliis contenti, Naturâ & Uſu*; Authore *Nehemia Grew* Medicinæ Doctore; Regiæ Societatis,& Regalis Collegii Medicorum *Londinenſium* Socio: Imprimatur à *S. Smith* & *B. Walford* dictæ Societatis Typographis.

Robertus Southwel P.R.S.

Tractatum hunc, cui Titulus *De Salis Cathartici Amari, in Aquis* Ebeſhamenſibus, *& hujuſmodi aliis contenti Naturâ & Uſu*; Authore *Nehemia Grew* M. D. Regalis Collegii Medicorum *Londinenſium*,&Regiæ Societatis Socio Dignum Judicamus, quî Imprimatur,

Datum ex Ædibus Collegii noſtri in Comitiis Cenſoriis, *Maij* 3. 1695.

Johannes Lawſon, Præſes

Samuel Collins,
Richard Torleſs,
Edv. Tyſon,
Martin Liſter, } Cenſores.

55886

TRACTATUS
DE
SALIS
CATHARTICI AMARI
IN
Aquis *Ebeſhamenſibus*,
ET
HUJUSMODI ALIIS
CONTENTI
NATURA & USU.

AUTHORE
NEHEMIA GREW M.D.
Utriuſque Regiæ Societatis Socio.

LONDINI:
Impenſis *S. Smith* & *B. Walford* ad Inſignia
Principis in Cœmeterio D.Pauli. 1695.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

Inclytæ Celeberrimæque Utrique

REGIÆ SOCIETATI

Tam ILLI

Ad Scientiam Naturalem,

Quàm ALTERI,

Speciatim ad Medicinam Promovendam Inſtitutæ

NEHEMIAS GREW

S. P.

TRactatum ſequentem, Viri Præſtantiſſimi, bibartitum offero Cujus Partem priorem, de Aquarum *Amareſcentiam*, Salíſq; earum Naturâ; jamdudum paratam habui tanquam Hiſtorialam, ſi Vobis non diſplicuerit, Materiæ Medicæ Pandectis miſerendam.

 Salem

Salem prædictum, olim ante Annos Quindecim, in Solenni Philoſophorum Conventu, ubi *N. D.* Vicecomes *Brounckerus* tum præſidebat, palam exhibui.

Deinde, & è Vobis, Doctiſſimi Medici, nonnulli, etiam propriâ Minervâ edocti, eundem pararunt, uſuíque Medicinali adhibuerunt.

Pars altera, de Aquarum, Saliſque earum Uſu, multorum Annorum Probationem, Meámque Veſtræ addendam, exigebat. Quantus Is igitur Uſus, in Morbis non paucis, etiam Gravioribus & Periculi plenis, exiſtimandus ſit; & Vos,

Vos, Digniſſimi Collegæ, atq; Ego tandem, Teſtes ſumus. An verò majorem promiſerim, quàm par videtur, penes Vos, hâc in Re Experientiſſimos, Judicium eſto. Certè adeò Univerſalis eſt, ut dum Sal Communis Ciborum, Hic Medicinæ Condimentum, meritò nuncupari debeat.

In Recenſu Morborum, ad quos delendos præcellit; coaptare viſum eſt pauca Medicamenta Auxiliariâ. Hoc nimium Conſilio, ne Medicaſtrorum more, Panaceam quandam oſtentare videar. Vix tamen alicubi Integram deſcripſi Θεραπείαν. Quandoquidem hæc non

Tironum, ſed jam Peritorum, nempe procul à *Londino* Medentium, in Uſum tractaverim: Quibus ſi indicavero Medicamenti Virtutes, hactenus apud Ipſos peregrini; haud Ingratum Iis Me feciſſe arbitrabor, nec infeliter Reipublicæ conſuluiſſe. Et proinde Id, ex aliquâ parte, quod etiam Ipſi optatis, præſtitiſſe. Quippe, Qui Veſtram Experientiam aliis non invidetis; & Voſmet Scientiarum, Humanæque Salutis, non Monopolas, ſed Cuſtodes profiteamini.

ELENCHUS CAPITUM.

PARS PRIOR.

De Salis Cathartici Amari NATURA.

CAPUT I.

De Modis, quibus Aquæ Catharticæ Amaræ primò innotuere.

CAPUT II.

De Aquarum Catharticarum Amareſcentium Naturâ.

CAPUT III.

De Salis Aquarum Catharticarum Proprii, hoc eſt, Amari Naturâ.

CA

CAPUT IV.

De Salis Cathartici Amari, ab Alumine, & Sale Muriatico ſeu Communi, Differentiâ.

CAPUT V.

De Salis Cathartici Amari, à Salibus Nitrio, & Calcario Differentiâ.

CAPUT VI.

De Naturâ Salis Cathartici Amari, Obſervationes addendæ.

PARS ALTERA.

De Salis Cathartici Amari

U S U.

CAPUT I.

D*E Salis Cathartici Amari Uſu, generaliùs.*

CAPUT II.

De Modo Salem Catharticum Amarum præſcribendi.

CAPUT III.

De Salis Cathartici Amari Uſu, ſpecialiter: & imprimis in Ventriculi Morbis, viz.

In Dejecto Appetitu.
In Compeſcendis Vomitionibus.
In Dolore Stomachi Colicæ Affectionis æmulo.
In Calidâ Affectione Melancholicâ.
In Cardialgiâ cum Calore.

CAPUT IV.

De Salis Cathartici Amari Uſu, in Inteſtinorum, Partiúmque adjacentium Morbis, viz.

In Colico Dolore.
Vermibus.
Dolore Nephritico.
Urinæ Ardore.
Urinæ Suppreſſione.
Diabete.
Ictero.

CAPUT V.
De Salis Cathartici Amari Uſu, in Morbis Cephalicis, viz.
In Maniâ.
Cephalalgiâ.
Vertigine.

CAPUT VI.
De Salis Cathartici Amari Uſu, in Morbis quibuſdam aliis, viz.
In Paſſione Hyſtericâ.
Arthritide Vagâ.
Pruriginoſis Affectibus è Scorbuto oriundis.
Item, Poſt exiccatas Variolas.
Et, Itinerantibus.

CAPUT VII.
De Aquarum Amareſcentium, Saliſque earum Abuſu.

PARS

PARS PRIOR DE SALIS CATHARTICI AMARI NATURA.

CAPUT I.

De Modis, quibus Aquæ Catharticæ Amaræ primò innotuere.

AQuæ Minerales propè *Ebeſhamum* in *Surrienſi* Comitatu profluentes, primæ omnium

Catharticarum Amareſcentium, circa Annum Milleſimum Sexcenteſimum Viceſimúmque, indicante quodam Ruſtico, innotuere.

Primo ferè Decennio, Uſum ſolummodo viciniś Ruſticis, in lavandis Ulceribus, externum præbuerunt.

Deinde, N. D. *Dudleius North* Baro *Anglicus*, *Franciſco* non ita pridem Magni *Angliæ* Sigilli Cuſtodi Pater; cùm Melancholico Temperamento laboraret, & Aquas Spadanas antea in *Germaniâ* bibiſſet; inde monitus, harum etiam *Ebeſhamenſium* Virtutem experiri voluit. Scilicet, ſperabat, ut opinor, Ferratas Aquas ſe etiam domi inveniſſe.

Quamvis autem, hâc in parte, Voto & Expectationi minimè reſponderent; Ipſum tamen ſui Experimenti non pœnituit: poſtquam Aquas haſce Purgatorias (veluti Me-

Medicamentum à Deo datum) multo cum levamine potâſſet.

Hujus exemplo, & alii deinceps animati; Aquarum operationem tentârunt. Et cum primis, S. P. *Maria de Medices*, *Caroli* 1. Magnæ *Britanniæ* Regis Uxori Mater: Nobiliſſ. D. *Georgius Goring*, *Norwici* Comes: aliíque, Nominis haud Vulgaris, quamplurimi.

Hi omnes, & alii quotquot Aquas biberunt, prædictos Fontes, nondum Voluptatis, ſed Sanitatis gratiâ frequentârunt. Ideóque, vel à ſuis, vel aliis Medicis propinquioribus advocatis, bibendi Regulam acceperunt.

Exinde Medici hos Fontes, etiam ſuâ ſponte adibant. Quorum Authoritate, in tantam Celebritatem evecti ſunt; ut Duo Hominum Millia, ibidem uno Die, bibendum viſendúmve convenerunt.

Poſtea verò, nempe Anno abhinc quaſi Trigeſimo, è *Londinenſibus* plurimi, quorum ad Fontes acceſſum, Res vel anguſta domi, vel importuna, prohibebat; Aquam ad ſe mittendam curârunt.

Eâ freti occaſione, nonnulli magnâ copiâ advectam, tam ægrè valentibus ipſis, quàm Pharmacopolis, venditârunt: quod etiam hodie factum eſt. Nimirum, Valetudinariis, adeundi Fontes mos obſolevit, non quòd ab hodiernis Medicis minus æſtimentur; ſed vel domi, vel etiam è Fontibus aliis, bibentium numerus, magis indies creverit.

Paucis enim poſt Annis, à Primâ Fontium *Ebeſhamenſium* divulgatâ notitiâ; ejuſdem generis & alii, ſive ab exquirentibus, ſive fortuitò inventi, in mediocrem Famam atque Uſum venere. Quorum Nomina, ſaltem præcipuorum,

puorum, hîc proximè ſubjunxi.

Fontes	In Comitatu
Barnetenſes,	*Hertfordiæ.*
Northavenſes,	*Hertfordiæ.*
Actonenſes,	*Medioſaxonum.*
Cobhamenſes,	*Surrienſi.*
Dulvicenſes,	*Surrienſi.*
Strethamenſes,	*Surrienſi.*

Præter hos, & poſthac alios, adhuc ignotos, excitata multorum Curioſitas, forſan duplo plures inveniet. Præcipuè ſuffulta iſthoc Indicio, Quòd Aquæ Dulces, ferè è Montium Jugis; Hæ, plerunque, ex imis Radicibus ſcaturiant.

CAPUT II.

De Aquarum Catharticarum Amareſcentium Naturâ.

HUjuſmodi Aquæ, Saporem quidem mediocriter, ſed tamen ſenſibiliter Amarum, præ ſe ferunt: vix quenquam alium.

Sunt qui in ſuis Itinerariis, de Fontibus Amaris prope *Syriam* & *Egyptum*, mentionem fecerunt. Et S. *Jacobus*, in Catholicâ ſuâ Epiſtolâ, Fontes innuit, Dulces Amaróſque, æquè bene notos fuiſſe Orientalibus. Qui omnes Amari, & huc forſan ſunt referendi.

Hujuſmodi Fontes, neque Amaritudine, neque Virtute, inter ſe æquales ſunt: ſed alii aliis paulò ſunt fortiores. E fortiorum numero,

Dul-

Dulvicenſes rectè æſtimantur; è lenioribus, *Ebeſhamenſes.*

Iſtæ Aquæ, in ſuis Fontibus, ſunt omnino inodoræ. Attamen in Vaſis coopertis, dies aliquot vel ſeptimanas, præcipuè æſtivo tempore, conſervatæ, cum fœtore putrent. Quod & Aquis ferè quibuſcunque contingit; nonnunquam etiam Fontanis, in Navibus appropinquantibus Æquatori.

Eadem Aqua, Syrupi Violacei tantillo affuſo, Colorem ejus cæruleum conſervat; non aliter, quàm ex quavis ferè Fontanâ, immutatum.

Ex Aqûâ autem Calcis adjectâ, colore quodam Glauco & Semiperſpicuo, veluti ex guttis aliquot Lactis inſtillatis, hæc Aqua ſubalbeſcit. Partéſque albicantes, poſt horam circiter, coaguli quaſi nebuloſi formâ ſubſidunt. Nimirum, ex Salis Calcarii Lixivialis, & Salis

Aquæ Catharticæ potentiâ Acidi, unione, geniti.

Eædem Aquæ univerſæ, dum ebulliunt fervéntve, Lac affuſum coagulant. Minimè autem, ſi frigidè miſceantúr.

Aqua cujuſcunque Fontis Cathartica Amara, in Vaſe Vitreo, Vitreato, vel aliò quovis convenienti evaporata; quendam Cremorem ejus ſuperficiei innatantem, atque etiam Sedimentum præbebit: *viz.* utriuſque ſimul ſumpti Drachmas Sex, Octo, vel Decem circiter, ex ſingulis Aquæ Congiis.

Iſte Cremor, totâ ſuâ ſubſtantiâ, colore cineritio, Lapideus eſt; & quodammodo Gypſeus videtur. Calcarius, certè non omnino. Quippe, notiſſimum eſt, Lapidem Calcarium uſtum, ex Aquâ communi affusâ, etiamſi frigidâ, incaleſcere, halitúmque multum emittere & opacum, & cuicunque Humani Corporis

poris Parti impoſitum, adurendi vim obtinere; ideóque à Chirurgis, Cauſtici Potentialis loco uſurpari. At prædictus Cremor, in Crucibilo pariter uſtus, ex Aquâ Affusâ, neque gignit halitum, neque Calorem concipit; imò verò, neque Linguam ipſam, tenerrimam Partem, quidquam afficit.

Nonnunquam, ut ex Aquis *Actonenſibus*, Laminis, quibus conſtat, minutiſſimis reſplendet. Iiſdem equidem friabilibus, atq; prorſus inſipidis, etiamſi uſtis, ut ſupra dictum eſt: Liquore tamen quovis Acido, & maximè Spiritu Nitri affuſo, cum fervore quodam ebullitionem excitantibus.

Sedimenti pars minor, ſubſtantiâ ſimilis eſt jam ſupra deſcripto Cremori. Reliqua, purè Salina eſt; ſed è duabus Salis ſpeciebus compoſita: altero Muriatico, altero harum Aquarum Proprio ſeu

Speciali; cujus hîc imprimis Naturam & Virtutes monſtrare propoſui.

In Aquâ *Ebeſhamenſi*, Sal Muriaticus, eſt quaſi Viceſima pars totius Salini compoſiti. In *Dulvicenſi*, majorem proportionem obtinet: quemadmodum & in plerisque ſupra memoratis.

Tam ſapore Acri, quàm Cryſtallorum Figurâ, Sali communi non abſimilis eſt. Unde fit, ut Aquæ, hoc Sale parciùs imbutæ, pacaciùs alvum ſubducant.

Alter Sal, Aquarum Catharticarum, ut diximus, ſpecialis eſt ſive Proprius. Eodem modo fit, quo Sal quivis Lixivialis: nimirum, evaporando, filtrando, & cryſtallizando; ſolâ Calcinatione omiſſâ. In hâc Præparatione, primò

mò, pars Terreſtris ſive Gypſea, ab ipſâ Salinâ; deinde, Sal Muriaticus, Liquórque fulvus & opacus, à Sale Aquarum proprio, ſunt ſecernendi.

CAPUT

CAPUT III.

De Salis Aquarum Purgantium Proprii, hoc eſt, Amari, Naturâ.

HIC Sal, ſi modò perfectè paratus fuerit, è Cœlo recèns delapſæ Nivis inſtar, pulcherrimo Candore prælucet.

Delibatus dum in ſuâ formâ ſiccâ, eodem Amaro Sapore, atque Aqua ipſa, & multò evidentiùs, imprægnatur. Quâdam etiam Pungentiâ, valde quidem penetrabili, ſed ſine Acrimoniâ, acuitur.

Sin autem Drachmæ pondere, vel plus minus, in Aquæ communis librâ, hoc eſt, eâdem proportione ac in ſuâ ſubterrnaneâ, ſolvatur: iſta communis Aqua, ut eandem

andem Lac coagulandi proprietatem obtinet; ita & eodem prorſus, Sapore, penè ſimpliciter Amaro, eâdemque Catharticâ virtute, ac Aqua hujus Salis propria ſeu Mineralis, nobilitatur. Ideóque, ab iſto Sale, quem Mirabilem vocant, nempe ex Oleo Vitrioli & Sale communi factitio; & ab omnibus aliis Salibus, *SALIS CATHARTICI AMARI* Titulo, non ineptè diſtinguitur.

Hic Sal Catharticus Amarus, pro variatâ ſuæ Aquæ coctæ abſumptione, & frigoris cui poſtea exponitur aucto gradu, atque aliis Circumſtantiis; ſub formâ Cryſtallorum, nunc majorum concreſcit, nunc minorum. Figurâ tamen, cuicunque dimenſioni conjunctâ, ferè ſimilium. Pleræque enim Cryſtalli, ſi rare concreſcant, Priſmata ſunt minuſcula, Planis quatuor Parallelogrammis Rectangularia: binis

oppoſitis

oppoſitis minoribus paulò compreſ-ſa. Interdum duobus aliis Planis Parallelis Sexangularia: adeò autem puſillis, ut Oculorum aciem ferè effugiant. Longitudine, plus minus ſemiunciali, Craſſitiem quinquies, ſexies, vel etiam ſepties excedente. Baſi, Salis ejuſdem generis Moleculâ, Suffultâ. Summitate, Planis Inclinatis plurimum variatâ; interdum Trinis, plerunque Quaternis, cum prædictis Parallelogrammis obtuſos Angulos facientibus, vel mucronatâ, vel ut ſæpius, Scalpelli more, acuatâ. Quorum in ſummitate Planorum unum, tribus reliquis ſimul ſumptis ferè majus & Pentangulare, vel Sexangulare: oppoſitum, quadrangulare, vel pentangulare; duo reliqua triangularia, atque minutiora; interdum, ſine Vitro Lenticulari vix perſpicienda.

Hæ

Hæ Cryſtalli, ſuâ Elongatâ Figurâ, Sali Nitro; Rectangulari, Muriatico; propriùs quàm cuiquam alii, accedunt.

Sal idem Catharticus Amarus, Aquâ communi ſolutus, & in Vaſe Vitreo diebus aliquot manere permiſſus; ſuper Vaſis ambitu, quâdam quaſi ramificatione, Arbuſtulorum formâ circumcirca concreſcit. Quali Figuræ generandæ, hujus Salis jam ſupra deſcriptæ Cryſtalli, ut & Salis Nitri (quarum nempe Summitates nunc Angulis Rectis, nunc Acutis, terminantur) aptæ natæ ſunt: unius ſcilicet Cryſtalli Plano Inclinato, ad alterius Parallelum appoſito. Id quod etiam in Generatione Foliorum, ex ſuorum Salium Figurâ effectum monſtravimus. Ubi id obiter notandum, Me in illa † Exercitatione, Salis Nitri, & reliquorum

† Plant. Anat. Lib. 4. p. 1. cap. ult.

rum Figuras, non uſquequaque ut à Nobis conſpectæ, ſed quales forſan exiſtunt in ipſis Plantis, exhibuiſſe.

Salis Cathartici Amari quinque Drachmis Phialæ inditis, affunde Aquæ communis ſemiunciam; & agitentur fortiter. Hâc ſolâ agitatione, & leni manûs tractantis hyberno calore, Salem brevì omnem, exceptis aliquot granis, Aqua imbibit. Utpote, Salibus pleriſque aliis, longè magis ſolubilem.

Quin & propriâ ſeu ſpeciali ſuâ Gravitate, hoc eſt, ſuæ Moli comparatâ, ab omnibus aliis Salibus diverſa eſt. Alumine gravior; Sale communi multò levior; Atque etiam Nitro, ut inferius Capite quinto videbitur.

Hujus Salis, & Salis Tartari, vel cujuſcunq; Lixivialis aut Urinoſi Liquamina confuſa, coagulum album generant;

genererant; ſive Salem quendam Neutralem, neque hujus neque alterius ſaporem, ſed quodammodo Aſtrictorium, obtinentem.

Oleum Vitrioli fortiſſimum & recenter paratum, huic Sali Cathartico affuſum, mediocrem ebullitionem excitat. Unde & Principii Alkalini, ejuſdémque potentiâ ſuo modo Lixivialis, particeps eſt.

Quemcunque autem alium Liquorem, quantum ſciverim, ſive Alkalinum, ſive Acidum, Sali prædicto inſtillaveris; exinde nullatenus movetur, vel incaleſcit.

Idem Sal in Ignem ſatis luculentum cum Crucibulo immiſſus, aliquo modo, ſcilicet Aluminis inſtar, liqueſcit; & in albæ, poroſæque ſeu bullatæ Calcis ſpeciem extumeſcit.

Attamen

Attamen iſta Calx, ex omni ferè parte, excepta forſan totius quadrageſimâ, in Aquæ communis ſufficienti quantitate eſt reſolubilis. Lapis autem Calcarius, haudquaquam ſimiliter.

Eadem Calx, calore ſatis vehementi per horam in Crucibulo ignita; Alabaſtritis ferè duritiem acquirit. Neque deinceps Aeri expoſita, quidquam molleſcit. Multò minùs, Calcarii Lapidis uſti modo, in Pulverem reſolvitur.

Ex hâc Ignitione, etiamſi aliquantum ſui ponderis, Amaritudinis tamen nihil amittit; ſed & auctam retinet.

Hæc Salis Cathartici Amari Calx, ex Spiritu Salis, aut alio quovis affuſo Acido, Ebullitionem concipit; pro affuſi Spiritûs potentiâ, magis minúſve conſpicuam. Unde & exiſtimandus eſt, quodammodo Lixivialis.

Ex

Ex hujus Salis Librâ, Veſicæ Vitreæ Retortæ, Lutóque obductæ, inditâ, atque Igne Reverberatorio diſtillatâ; cujuſdam Spiritûs Acidi, Odore Saporéque, ex aliquâ parte, Spiritûs Salis communis æmuli, paulò ſupra ſemilibram in Receptaculo invenies.

Oleum Vitrioli, Spiritui Salis communis affuſum; Vaporem quendam opacum & fumoſum generat. Quod etiam contingit ex eodem Oleo, ſi ſit fortiſſimum, hujus Salis Cathartici Spiritui inſtillato.

Notiſſimum eſt, Aquas Ferratas Acidulas quaſcunque, ex Gallarum Infuſo purpuraſcere. Quod etiam Vini albi Aceto contingit; ſed obſcuriùs. Idem tamen Infuſum, ex Spiritu Salis Cathartici, quamvis acido, haud immutatur: Quin neque Spiritu Sulphuris, aut Oleo Vitrioli. Unde horum, aliorúmque

que Acidorum Natura diſſimilis, ut & multis aliis modis, indicatur.

Aquam fluvialem Poculis Octo Vitreis infuſam, ex guttis aliquot Syrupi Violacei inſtillatis, cæruleo colore imbui. Quorum Poculorum unum, abſque aliâ re quâvis ſuperinjectâ, manere permiſi. Alii, Salis Nitri aliquantum addidi. Tertio, tantundem Salis Cathartici Amari. Quarto, Calcis vivæ Infuſum, Aquâ communi paratum, vulgò, Calcis Aquam, immiſcui. Quinto, Salis Cathartici Calcis Liquamen. Sexto, Infuſum Tartari albi. Septimo, Salis Cathartici Spiritum Stillatitium. Ultimo, tam Salis Cathartici, quàm Aquæ Calcis, parum.

In Tribus prioribus, Cæruleus Color, ſui ſimilis perduravit; ſubſequente ejuſdem Coloris ſolâ remiſſione.

In

In Quarto & Quinto, Color Cæruleus in Viridem confeſtim immutatus fuit : Sed in priore, quodammodo turbidum & pallidiorem ; in altero, Smaragdini inſtar, pleniorem & valde perſpicuum.

In Sexto & Septimo, tranſiit in Purpureum : in priore, quidem obſcurum ; in altero, verè Amethyſtinum.

Color autem Viridis, qui in Quarto & Quinto, poſt tranſactum quaſi Trihorium, evanuit ; in Ultimo, & multò Intenſior eſt, & durabilior.

E prædicto multiplici Experimento, obſervare eſt, quòd Nitrum, etiamſi deflagratione, Salem Fixum, eundémque Lixivialem præbeat, & diſtillatione, Spiritum Acidum : quandoquidem tamen, neque Lixiviali neque Acido Sapore præditus ſit ; ideò Colorem neque Viridem,

dem, neque Purpureum Syrupo ſuperinducit. Et ex pari ratione, idem de Sale Cathartico Amaro ſentiendum eſt: eúmque ex Principiis, ſolummodo potentiâ Acidis, atque etiam Alkalinis ſeu potentiâ aliquo modo Lixivialibus, conſtare.

Quòd autem ex utroque iſtiuſmodi Principio re verâ conſtet; ex ejus Spiritu, Acidum Saporem obtinente; & ex ejus Calce, Viridem Colorem (Aquæ Calcis aliorúmque Liquorum Lixivialium more) Syrupo tribuente, monſtratur.

Et in Ultimo Poculo, Color idcò Intenſior eſt, & Durabilior; quòd ex duplicis Salis Lixivialis, tam Cathartici quàm Calcarii (ut Atramentum ex duorum Aſtringentium) combinatione, proveniret.

Pa-

Patétque horum Salium exiſtentia, & in tranſmutandis Coloribus efficacia, non penitus & ex omni parte ab Igne pendere; quòd Tartari albi Infuſum, pariter ut Cathartici Salis Spiritus, eodem Purpureo Colore Syrupum imbuat.

Poſtremo loco, id notandum, Me Salis Cathartici Principium Alkalinum, potentiâ, & aliquo modo, Lixiviale vocâſſe. Neque enim, ut in hoc Capite antea monuimus, in ipſâ hujus Salis Calce, ſapor Lixivialis ſentitur. Id tamen non obſtat, quin ex aliis ſuperiùs allatis Experimentis, Sal Catharticus, adhuc Igne intactus, ex aliquâ parte Alkalinus; calcinatus verò, ſuo modo Lixivialis, probetur: Etiamſi, Lixivialis, Nomine non prorſus adæquato, dicatur; nec forſan quoquam alio, uſu comprobato. In nullâ enim re aliâ, magis

magis curta habetur Vocabulorum Supellex, quàm in Philoſophiâ : eâ ſcilicet, quæ velut Pediſſequa Naturæ, mirandæ ejus úbique varietati, ſcrupuloſiſſimè advertit.

CAPUT

CAPUT IV.

De Salis Cathartici Amari, ab Alumine, & Sale Muriatico Differentiâ.

EX allegatis Experimentis, & jam proximè allegandis, probè intellectis & comparatis, patebit; Salem Catharticum Amarum, etiamſi nonnullas aliorum Salium qualitates communes habeat: ab omnibus tamen aliis Salibus, re verâ ſive ſpecie differre.

Quamplurimi, ex Minerâ quadam Aluminoſâ, generatum autumant: ſed hoc inſulſé. Unde enim id probari poteſt? Quod Lac coagulet? Minimé. Nam & eodem Argumento, ſcilicet maximè irridendo, Acetum, Vinum, Cereviſia,

& quæcunque Lac coagulant, eſſent Aluminoſa.

Neque inde, quòd, Aluminis inſtar, bullatim elevetur, dum liqueſcit. Nam in Borace etiam liquefacta, ſimillima elevatio contingit. Borax tamen Lac non coagulat: ideóque non eſt Aluminoſa. Neque eſt proinde Sal Catharticus Amarus.

Porrò, ex Aluminis ℥j. per ſemihoram in Crucibulo uſtâ, Calx ſemiunciali pondere manet reſidua. Huic Calci, Aqua Communis quantitate ſufficienti affuſa, donec partes Aqua reſolubiles abſorberet; Terrenæ ſubſtantiæ ſimplicis & inſipidæ, plus quàm Duo & Quinquaginta Grana in Vaſe ſubſidunt: quæ Salis Cathartici Calcis pariter ſolutæ Sedimentum, ſex vicibus ſuperant.

Neque

Neque Aluminis Spiritus Igne ſorti diſtillatus, Spiritui Salis Cathartici Amari quoquam modo aſſimilatur. Cùm & acriori Sapore præditus ſit, & multò minùs grato. Odore autem, quod præcipuè obſervandum eſt, planè fœtido: nimirum, Sulphuris Spiritui vero, Germanicè Gaſs dicto, ſeu Sulphuri liquefacto & flammanti, ſimillimo.

Adde, & ipſius Aluminis Sapor, à Salis Cathartici Sapore, adeò diſtat, ut nihil ſupra. Iſte enim, cum nullatenus ſit Amarus, ſed planè Acerbus; hic, nullius Acerbitatis particeps, prorſus eſt Amarus.

Quin & ſuis ſibi propriis Figuris omnino diſtinguuntur. Nam Aluminis, factitii ſcilicet, Cryſtallus, ſecundum ſuam Altitudinem mediocriter compreſſa, octo Planis comprehenditur. Duobus, Imo &

Summo, Sexangularibus & Parallelis. Quorum ſingulorum Planorum Latera majora & minora, ita alternatim ſunt compoſita, ut Tria majora, Tribus minoribus opponantur. Sex circumpoſitis Quadrangularibus, Lateribus Anguliſque inæqualibus, majoribus verſus Cryſtalli centrum, minoribúſque, viciſſim inclinatis. Quàm longè autem ſupra deſcriptæ Salis Cathartici Cryſtallorum Figuræ hæc ſit abſimilis, ex factâ comparatione videre eſt.

Neque magis Sali Muriatico ſeu communi, Sal idem Catharticus adnumerandus eſt. Utpote, ſi purè paratus, ab hoc, æquè ac ab Alumine, Sapore remotiſſimus.

Atque etiam Figurâ: quòd Muriatici Salis Cryſtalli, non elongatæ ſint, ſed in formam Cubicâ paulò ſubmiſſiorem, depreſſæ.

Porrò,

Porrò, Sal Catharticus, forti Igni in Crucibulo admotus, Vaporem inviſibilem, & vix ultra dimidiatam ſui Partem, emittit. Sal autem communis ſimiliter ignitus, ut longè majori fluiditate liqueſcit; ita & Vaporibus, fumi inſtar, opacis, aſcendit: parte totius, vix decimâ & octavâ in Crucibulo remanente.

Neque verò (quod forſan mirum eſt) Spiritus Salis communis, pariter ut Spiritus Salis Cathartici Amari, Lac coagulat. Id equidem non eſt negandum, Spiritum Salis Communis, Lac merum dum ebullit, coagulare, etiam mediocri proportione affuſum. Ne itaque fallaciis innitar, ſequentem experiundi Methodum elegi.

Aquæ fluvialis Libræ, Salis Cathartici Amari Drachmâ impregnatæ, & bullienti, tria quatuórve Lactis Cochlearia adjeci; & per-

miſi Aquam iterum bullire: unde ſtatim, Lac in Aquæ ſummitate coagulatum natabat.

Et omnino ſimiliter, ex Spiritu Salis Cathartici Amari, eâdem proportione admiſto.

Poſtremò, Spiritûs Salis Cathartici loco, Spiritum Salis communis, eúmque prædicto Spiritû fortiorem, deindéque Lac, eâdem quâ ſupra proportione immiſcui; & Aquam iterum bullire permiſi. Quo facto, Lac nihilominus in ſuo naturali ſtatu, ſine ullâ coagulatione, fluidum manebat.

CAPUT

CAPUT V.

De Salis Cathartici Amari, à Salibus Nitro, & Calcario, Differentiâ.

NEque magis idem Sal Catharticus, è Salis Nitri genere exiſtimandus eſt: à quo, ſolo Sapore ſuo Amaro, ſatis diſtinguitur.

Nec minùs Figurâ: quòd Nitri Cryſtalli, non Quaternis Planis Parallelogrammis, ſed ſemper Senis; non Rectis Angulis, ſed Obtuſis, ſint contentæ. Et quòd harum ſummitates, Planis Inclinatis, vix unquam Quaternis, plerunque Binis, non infrequenter Senis, iiſque magis quàm in Sale Cathartico, inter ſe æqualibus, terminentur.

Deinde, & quòd Igni injectus, nullo modo ſit flammabilis: multò minùs, Nitri inſtar, in Flammas rutilantes & ſonoras, longè majori ex parte abit.

Dixi, majori ex parte; neque enim diffiteor, ſed Capite tertio innuimus, portiunculam, ſeu quaſi viceſſimam partem, poſt deflagrationem, fixam manere. Quæ tamen haud Nitroſa eſt, ſed Sapore, aliíſque Qualitatibus, prorſus Lixivialis; è Cinere Ligneo, à Nitropæis admiſta.

Sed & præterea; Sal Catharticus, ſupra Candelæ flammam in Cochleari collocatus, intra horæ ſemimomentum diffluit, & eodem modo, ac ſi Igni injectus, bullis intumeſcit. Nitrum autem hujuſmodi Calore, vix ſe patitur liquefieri: ſpatium Saltem octuplo majus exigit, flammámque ſplendidiſſimam.

E contrà, licet difficiliùs, multò tamen majori fluiditate liqueſcit. Igni enim forti in Crucibulo immerſum, non Aluminis, vel Salis Cathartici modo, ebullit: ſed Reſinæ, vel Metalli inſtar, fluit.

Quin & Exhalationes Opacæ, è Nitro in Crucibulo liquefacto aſcendunt. Quales è Cathartico Sale, etiamſi vehementiſſimè ignito, nullas vidimus.

Adde, & Lac coagulandi proprietate, ab invicem diſtant. Nam Salis Cathartici ſemidrachma, Lactis bullientis ſemilibræ injecta, Coagulum generat ſatis conſpicuum, diffluente Sero tenuiſſimo. Nitro autem ſimili modo, atque etiam longè majori proportione admiſto, Lac nullo modo concreſcit.

Nitri etiam ſolubilitas, illâ, quam in Sale Cathartico ſuperiùs probavimus, triplo minor eſt. Aquæ enim communis Semiuncia, agita-

tione, & manûs hyberno calore adjuta, Salis Nitri, non ſupra ſeſquidrachmam imbibit.

Deinde, & Gravitate diſcrepant; quod ſequenti modo expertus ſum. Phialæ Cylindricæ infudi Oleum Terebinthinæ, donec ad trium Digitorum altitudinem aſcenderet. Injectis deinde Salis Cathartici Amari Unciis duabus, Oleum ad quartum Digitum ſurrexit. At ex æquali quantitate Nitri depurati ſuperinjectâ, Oleum haud ſupra Tres præterea Digiti Quadrantes fuit elevatum. Ergo, Sal Catharticus Amarus, Sale Nitro, quartâ parte minùs gravitat.

Aqua tamen Sale Cathartico imprægnata, ſpatium, ratione ad molem Salis habitâ, minus occupat, quàm Sale Nitro imbuta. Hoc eſt, Aqua, loco Olei, cum Salibus Phialæ, ut ſupra, injecta; poſt factam ſolutionem prioris, magis quàm poſterioris, ſubſidet. Denique,

Denique, eadem proportione, Vitriolum Dantiſcanum, Sal Armoniacus, & Nitri loco, Sal Catharticus Amarus miſceantur, eodémque modo diſtillentur, ut fieri ſolet in Aquâ Regiâ conficiendâ. Jam verò, ſi Sal Catharticus eſſet è Nitri genere; Aqua hæc ſtillatitia, pariter ut Aqua Regia, Aurum ſolveret. Hujuſmodi tamen Aurum ſolvendi vim, in hâc Aquâ nullam vidimus.

Multò minus eſt Nitrum Antiquorum. Neque enim Egyptium illud ab Hippocrate ſæpe memoratum: neque ei non abſimile, purpureum & acre, tam à Dioſcoride, quàm *Plinio* deſcriptum: neque demum iſtud, ab Aetio, Glebæ inſtar, uſtum Vinóque extinctum.

NEQUE denique, Salis Calcarii Titulo eſt deſignandus. Lac enim Sale Cathartico, vel Aquâ ipſâ Catharticâ, multò aſtrictiùs, ube-

riúſque

riúſque, quàm Aquâ Calcis, coagulatur. Et quid ſi ab alterutrâ æqualiter? Quot Liquores, antea nominati, Lac coagulant, qui non magis Calcarii, quàm Aluminoſi ſunt?

Spiritus Nitri, Cremori Aquæ Calcis innatanti, vel etiam Lapidi Calcario nondum uſto, inſtillatus; conſpicuam ebullitionem generat. Eodem tamen Spiritu, Sal Catharticus nullo modo afficitur.

Nuſquam major Saporis differentia, quàm quæ inter Salis Cathartici, & Aquæ Calcis Saporem, reperitur: quippe huic, Lixivialis atque Dulcis; at illi, quodammodo Frigidus & Amarus.

Lapis Calcarius uſtus, & nondum extinctus, Aquâ paucâ affuſâ, in pulverem ſtatim ac ſponte reſolvitur. E contrariò, Salis Cathartici pulverizata Calx, maſſa fit citiſſimè duriuſcula, & in aliquot

quot momenta quaſi lapideſcit.

Aqua propè *Londinum* fontana illa, quæ inſignitur Imagine Agni Sacri, *Lambs-Conduit Water* vulgò dicta; ex Aquâ Calcis affuſâ, Coagulo quodam cæſio ſeu glauco, pariter ut Aqua Cathartica, brevi ſubalbeſcit. Ex Aquâ autem Salis Cathartici Calce impraegnatâ, nullâ opacitate, coloréve inficitur; ſed manet, æquè ac dum impermixta fuit, limpidiſſima.

Aqua communis, Sale Cathartico Amaro impraegnata, & deinde evaporatione abſumpta; eundem Salem, ſine ejus diſpendio, vel Labe, exhibet integerrimum. Aquæ Calcis, è contra, pariter abſumptæ Sal, ex omni parte in ſubſtantiam inſulſam ac lapideam immutatur. Cujus rei ratio eſt, quòd Aquæ Calcis partes Salinæ, Sali alicui Aereo adeò congruant intiméque aduniantur, ut aliud genere ter-

tium conſtituant. Quemadmodum ex Oleis optimis Vitrioli & Aniſi confuſis, Reſina propriè ſic dicta, eáque ſi lota fuerit, inſipida generatur.

Id quod etiam Experimento ſequenti probatur. Aqua Calcis, tam in Phialâ ſubere clauſâ, quàm in Vaſe aperto, per ſeptimanam vel diutius conſervetur. In Phialâ, ſuam ſummitatem, nudam retinet: at in aperto Vaſe, ſcilicet ubi Aer liberè Aquæ accedit, inſipido ac verè lapideo Cremore obducitur.

Aqua autem in quâ Sal Catharticus ſolutus eſt, & pluribus diebus Aeri in aperto Vaſe ſubmiſſus, Cremoris lapidei ne particulam oſtendit. Et Cremor, qui ex coctis Catharticis Aquis generatur, ipſe etiam minimè Calcarius eſt; ut antea probavimus.

Adde,

Adde, & egregiam in his Salibus ſolubilitatis differentiam. Salis enim Cathartici Amari Semiuncia, in Aquæ communis Sextanti, ſine Calore, vel multâ agitatione, facilè citóque ſolvitur. At in Calce vivâ, Salis ſemiuncia, Aquæ communis Congios duos cum ſemiſſe, hoc eſt Centum & Sexaginta ſextantes (320 Uncias) imbibenda exigit. Tantundem enim Aquæ communis, ad Calcis vivæ ſingularem Unciam edulcorandam requiritur. Quo facto, Calcis inſipidæ & leviſſimæ ſemiuncia, vel circiter, vaſis in fundo remanet.

Cæterùm, Sal Catharticus Amarus, ſi nullo alio modo, à reliquis ſupra memoratis Salibus, ſuâ tamen Virtute Medicinali, eminentiſſimè diſtingueretur: ut in alterâ hujus Tractatûs Parte, de ejus uſu, luculenter patebit.

Interim,

Interim, concedatur; tam Salis Nitri, quàm Communis, atque etiam Gypſi Lapidis portiunculam, non modo Aquis Catharticis, ſed forſan interdum & ipſi Sali Cathartico irrepſiſſe. Quid ergò? Et probabile eſt, Corpus nullum abſolutè ſimplex in Rerum Naturâ inveniri. Plumbo vel Cupro, Argentum, Argento Aurum, in eâdem Fodinâ, Venâ, etiam Maſſâ Metallicâ, immiſceri, nemo non novit. Neque tamen Argentum & Cuprum, vel Argentum & Aurum, conſtituunt Tertium Metallum: ſed duo vel plura Metalla coexiſtunt ſeparabilia.

Neque porrò, ſatis eſt ad definiendam Corporum Identitatem, quòd in aliquibus Qualitatibus conveniant. Nam & ſic conveniunt Plumbum & Aurum: ambo ſunt Corpora dura, opaca, ductilia, fuſilia, graviora, *&c.* & proinde am-

bo ſunt Metalla. At nil Aurum eſt, quod omnes Auri Qualitates non obtinet. Aurum tamen non pluribus, non eminentioribus modis, à Plumbo, quàm Sal Catharticus Amarus, ab omnibus prædictis Salibus diſcriminatur. Ideóque eſt ſui generis Sal Nobiliſſimus.

CAPUT VI.

De Naturâ Salis Cathartici Amari, Obſervationes addendæ.

QUalitatum hujus Salis modò deſcriptarum ſpecificantium præcipua, eſt Sapor ejus leniter & penè ſimpliciter Amarus. Reliquorum Salium, quos novi, proximè omnium, Argenti Cryſtalli, Saporis ſimilitudiue huic accedunt. Nam hæ quidem Amaræ ſunt; ſed & intensè: nec ſine ſummâ Auſteritate conjunctâ.

† In poſteriori Exercitatione de Mixtione.

A me alibi † obſervatum eſt, Lapidem Calaminarem, nonnullas habere Qualitates cum Argento communes. Inſtillavi itaque huic Lapidi pulverizato, Spiritûs Nitri guttas

guttas aliquot. Et poſt inde factam effervefcentiam, Aquâ communi affuſâ Miſturam dilui. Iſta Aqua, non ſolùm, inſtar Cryſtallorum Argenti, acerbiſſima eſt, ſed & valdè Amara. Unicum, quod ſciam, Minerale, exceptis Argenti Sale, & Cathartico, Sapore Amaro præditum.

Utrum autem Sal Catharticus, ex aliqua Minera Argentea, perfectâ, vel imperfectâ; vel Lapidi Calaminari cognatâ; an potiùs ex aliâ generetur; cùm ejus Matrem Mineram, nondum adipiſci potuerim, dubium relinquo.

Id interim è prædictis Experimentis patet; Salem Catharticum Amarum, è quibuſdam Partibus potentiâ Acidis, atque Alkalinis, iiſdémque ſuo modo potentiâ Lixivialibus, eſſe compoſitum.

In

In Salibus autem, è variis Principiis compoſitis, Proportio, Natura, atque Unio Principiorum, ſunt conſiderandæ. Videntur particulæ quædam Acidæ, Salibus etiam Lixivis admiſceri; ſed minori proportione. E contra, in Tartaro, hoc eſt Vini Sale, partium potentiâ Salſarum, minor eſt proportio; Acidarum, longè major. Et ferè ſimiliter in Sale Cathartico Amaro. Cum hâc differentiâ, quòd in priore, partibus Alkalinis, admiſceantur Actu Acidæ: in altero, tantum in Potentiâ.

Porrò, omnes è Lixivio facti Sales, ſunt Acriores. At Teſtacei, vulgò dicti, non ſine ratione Leniores judicantur. Quemadmodum, & præ cæteris, nonnulli Liquores Acidi, ut Succus Lujulæ, Cremoris Tartari Liquamen & hujuſmodi. His verò omnibus, Sal

Sal Catharticus ſuâ Lenitate præcellit. Spiritum quidem Acidum diſtillatione exhibet. Sapor autem Acidus, non niſi in Principiis ab Igne vehementiſſimo ſolutis & inquinatis ſentitur. Quippe Sal ipſe, nullam Acrimoniam, nullam Aciditatem ſapit.

Neque tamen Sapore fatuo, ſed acuto præditus eſt, & ſummè ſubtili: proindéque efficacius eſt Remedium. Hujus autem admiranda ſubtilitas, ex eo probatur, quòd quæcunque Vaſa fictilia, ſi non optimè vitreata, penetrando, ſuper eorum ambitu extimo, in formâ quaſi Villoſâ, Amianthi Lapidis inſtar, concreſcat.

Hujus item Salis Principia, Miſturâ longè minus ſolubili, quàm in Tartaro, multíſque aliis Medicamentis fruuntur. Quorum nempe

pe Unio adeo ſtricta eſt ac intima, ut horum alterum, potentiâ Acidum, non valdè ultra ſui dimidiam partem, etiam vi Ignis Reverberatorii, ab altero recedere videatur. Unde factum eſt, ut cùm alia Purgantia quæcunque mitiora, Medicum non raro eludant: hic Sal, nunquam ſuâ vi Catharticâ deſtituitur. Ea enim Medicamenta in Humani Corporis Humores certiùs agunt, quæ minus Humorum vi ſunt alterabilia. In quorum numero, prædictus Sal, aliáque Mineralia ſunt reponenda.

Poſtremò, Sal idem, quamvis è diverſis Principiis compoſitus, puriſſimus tamen, ſi modò diligenter paratus, cenſendus eſt. Ut ne quidem milleſimam partem cujuſcunque rei extraneæ in ſe recipiat. Nam ſi ſtillatitiam Aquam hujus

hujus Salis Unciâ impraegnatam evapores; ne granum Salis heterogenei, aut Sedimenti Lapidei, aut Cremoris particulam; ſed denuo, Salis Cathartici puriſſimi, eandem Unciam praebebit.

PARS

PARS ALTERA DE SALIS CATHARTICI AMARI USU.

CAPUT I.

De Salis Cathartici Amari Uſu generaliùs conſiderato.

AQuarum Purgantium, nempe *Ebeſhamenſium*, & ex eodem Genere aliarum Uſus, tam præ-

cellens eſt, tam multiplex, Medicíſque noſtris *Londinenſibus* in Praxi verſatioribus, tam ſcitè perſpectus; ut de eo dubia, vix quidem audienda ſunt. In Morbis enim haud paucis gravioribus, efficaciſſimum Remedium comprobantur, nullâ inſalubri Qualitate præditum, & cui appoſitè præſcripto, nihil unquam mali inopinatò ſupervenit.

Id unicum, nec ſine quâdam Argumenti ſpecie, forſan objicitur: quòd prædictæ Aquæ, inter coquendum, Lapideum Cremorem præbeant. Unde dubitare licet, an Lapidi etiam in Humano Corpore generando, materiem ſuppeditent.

Iſta autem Objectio, duplici Experientiâ refellitur; tam Illâ præcedenti, quàm Praxi Medicâ. Patet enim ex antea dictis, hujuſmodi Lapideum Cremorem, neque Aquis

Ca-

Catharticis, neque verò Aquæ Calcis, niſi Aeri in Vaſe patulo commiſſæ, innataturum. Ideóque, nec quid Lapideum, è ſumptis Aquis Catharticis, in Humano Corpore generari.

At Humani Corporis Humoribus, immiſcetur Aer. Eſto: & omni *Aquæ* pariter immiſceri, Pneumaticis Experimentis probatur. Sed qui nullo modo eſſet Lapidificus, niſi Aere coadjutus liberè influente. Adde, & Aerem Humanum Corpus, non ſine Colaturâ ſubingredi.

Quod autem ad Praxin attinet, non Mihi Soli, ſed & aliis Medicis, Noti ſunt, qui poſtquam Aquas has Catharticas Viginti, aut etiam Triginta Annos, affatim & per multos dies continuos potârunt; nihilominus Arthritide, & Veſicæ Renûmque Calculo, ſemper immunes fuere, & perfectiſſimâ ſanitate eti-

 amnum

amnum fruuntur. Et jam antea memoratus N. D. *North*, qui Aquas tam *Ebeſhamenſes*, quàm *Barnetenſes* potârat; prædictorum Morborum, quinque & octaginta Annos vixit immunis.

Quin & ipſa Aqua Calcis, quæ Lapideum Cremorem, Aeris admiſtione citiſſimè producit; à Medicis ſæpe, tutiſſiméque propinatur.

Et noſtri *Londinenſes*, repurgando Saccharo, Calcis Aquam nunquam non adhibent. Cujus ope, pars altera Mellaginea, meliùs ſecernitur ab altera Concreſcibili; quæ ſummam inde albedinem & præſtantiam acquirit.

Verùm, ſi Aqua ipſa Cathartica, quanto magis ex eadem paratus Sal, præſtantiſſimi Remedii loco habendus eſt? Quod enim objicitur, contra Aquæ uſum, ſi Argumenti gratiâ concedamus; idem

tamen contra uſum Salis, ab omni Lapidificâ Subſtantiâ depurati, nihil faceret.

Porrò, ex ſumptà Aquâ, ſi fæce Muriaticâ, uberiori inquinata fuerit, graviuſculè moveri Alvum, interdum contingit. At prælaudatus Sal, qui ab iſtâ liberatur, Medicamentum, Purgantium prope omnium, leniſſimum exiſtit.

A maligno inſuper plerorunque Catharticorum genio maximè vacuus puruſque eſt. Humores nunquam exagitat; Ægritudines, aut Deliquia nunquam excitat; aut Inteſtinorum Tormina: nunquam vel irritis Motibus, fallit Medicum, vel ex Hypercatharſi Ægroto terrorem incutit.

Deinde, Aqua movendi vim, ſemper æqualem non obtinet: ſed à ſiccâ humidâve Tempeſtate, tam Æſtate quàm Hyeme, auctam vel imminutam. Et ex Hydropolis

 ſunt,

ſunt, qui Aquam Catharticam domi aſſervatam, cùm defecturam viderint, temerare audent communi adjectâ. Unde nonnunquam fit, ut Medici uſitatam Doſin præſcribendo, ſucceſſu tamen uſitato fraudantur. Ex Aquâ autem purè & perfectè paratus Sal, ubique ſui ſimilis eſt, ſimilémque habet vim purgatoriam.

His adde, *Londinenſes* Medicos, non crudas Aquas, ſed plerúnque coquendas præſcribere. Nempe hoc modo ſumptæ, tam diminutâ Doſi, quàm auctâ Vi, è Ventriculo & Inteſtinis fælicius deſcendunt. Æſtivo tempore, ad duas tertias partes, Hyemali verò, ad dimidiam, coquendæ ſunt; quod bihorium vel trihorium exigit. Verùm Aquæ Sal purgatorius, Liquore quovis conveniente, & forſan ſemel bulliente ſolutus, ſemper in promptu eſt Remedium, valde ac-

accommodatum Pharmacopœis; Ægrotis, maximè: qui in urgentibus Morbis, ex diuturnâ Coctione, multum Doloris atque Tædii ſuſtinent, & interdum periclitantur.

Poſtremo loco, neque tamen infimo, conſiderandum eſt, quòd Aquæ, paulò diutius aſſervatæ, imprimis Regione vel Tempeſtate fervidâ, fœtore polluantur. At earundem extractus Sal, nullo aut Loco, aut Tempore eſt corruptibilis.

VERUM nonnullos, etiam de hujus Salis Salubritate dubitantes prævideo: ſcilicet, quòd Spiritum Acidum diſtillatione præbeat.

Iſta autem Objectio, contra uſum Aquarum, utpote Salem continentium, etiam militat.

Quin & ſimili ratione, Sacchari, aut Mellis, aut etiam puriſſimi Panis uſum ſuſpicaremur: è quibus

ſingulis, Spiritus ſtillatitius, non ſolùm pari gradu acidus, ſed & valde acris, vi Ignis propellitur. Et Vinum, Cibíque Saluberrimi, quorum Principia, ſolâ Fermentatione, vel alio quoquam modo, depravantur; Qualitates ſemper noxias, interdum venenatas induunt. Vel Infantium Alimentum, Lac Maternum, ſi leni calore digeratur, brevi aceſcit. Sal autem Catharticus, in aliquo proprio vehiculo ſolutus, minimè ſuis ſolutis Principiis, ſed Eſſentiæ Integritate, propinatur: eâdem, nimirum, quâ Eduliis ſupra nominatis veſcimur. Nam ut Sal ipſe, ita & Aqua in quâ Salem ſolutum bibimus, ſaporem præ ſe fert mediocriter Amarum, ſine quâvis Aciditate conjunctâ.

CAPUT

CAPUT II.

De modo Salem Catharticum Amarum præſcribendi.

IN quovis Vehiculo Patientis Temperamento conveniente, aut Guſtui grato, ſolutus bibitur: cujus generis, ſunt Aqua Fontana, Stillatitia, aliáve puriſſima; Decoctum Hordei Orbicularis, vulgò Perlati, vel Avenarum tenue, vel ex Pane albo; Lactis Serum cereviſiatum, vel decaſeatum, Whey vulgò dictum, & his ſimilia. Mihi in frequenti Uſu eſt Aqua parum cocta & Mace aromatizata. Cujus Libras duas, tres, vel quatuor, Salis Cathartici Semiunciâ vel Unciâ imprægnatas, præſcribere ſoleo: vel etiam majori doſi; *ex.gr.*

℞ *Aquæ fontanæ* ℔iiij. *Macis* ʒj. *Coquantur parum,* & *in Colaturâ diſſolve Salis Cathartici Amari* ℥j. *vel* ʒx. pro Apozemate ſeu Decocto Cathartico, manè, jejuno Ventriculo, calidè, vel tepidè, interdum frigidè, bibendo, bihorii ſpatio, cum levi Exercitio.

Sumatur hoc Apozema vel per ſe, vel durante aliorum Catharticorum operatione.

Convenit etiam, pro re natâ, vel Senâ, vel Mannâ, vel utrâque Maci adjectâ, Salis Efficaciam promoveri: ut in ſequenti, vel ſimili formâ.

℞ *Aquæ fontanæ* ℔iiij. *Macis* ʒj. *Senæ Alexand.* ʒij. *vel* iij. *Coquantur parum.* Deinde adde *Salis Cathartici Amari* ℥j. *Mannæ albiſſ.* ℥iſſ. *vel* ℥ij. & *f. Colatura.*

N. D. *Dudleus North*, primus omnium Aquas Purgatorias cum Lacte

Lacte bibebat. Sed ei Ventriculum gravabant, quòd permiſcuit frigidè. Poſtea, Medici, Aquas bullientes affuſo Lacte alterabant. Quo modo, ſi cuiquam placeat, Sal & ipſe tutiſſimè ſumatur: *ex.gr.*

℞ *Aquæ fontanæ* ℔*iijß. Salis Cathartici Amari* ℥*j.vel* ʒ*x. MS. Bullienti Aquæ affunde Lactis recentis* ℔*ß. & auferatur coagulum colatorio.*

Æſtivo tempore, cùm Fontes ubique Medicinales frequentari ſoleant, Aqua vel Ferrata, vel etiam Purgatoria, ab ipſis Fontibus ſumpta, Vehiculum eſſet optimum.

Hujus Salis Drachma, vel ſeſquidrachma, in Aquæ *Tunbrigenſis* vel alterius Ferratæ tribus quatuórve primis hauſtibus ſumpta, totidémque Auroris repetita, Humores primáſque Vias, potationi propoſitæ, reddit paratiores.

Aquæ

Aquæ Ferratæ, interdum Alvum aſtringunt. Cui Incommodo, hujus Salis portiuncula, in primo hauſtu, vel ultimo, diſſoluta, ſubvenit.

Quin & utiliſſimè ſumatur idem Sal, ex Aquis ipſis Purgatoriis. Quarum hauſtus ſinguli, Salis Cathartici ℥j. imprægnati, tum multò certiùs, tum dimidio Numero, Ventriculum minus premente, per Alvum exeunt.

Interdum etiam, valdéque appoſitè, Clyſteribus acuendis, loco Salis Gemmei, Salis Cathartici ʒiij. vel iiij. immiſcentur.

CAPUT

CAPUT III.

De Salis Cathartici Amari Uſu ſpeciali: & imprimis in Ventriculi Morbis.

QUÆ de Aquis Catharticis, earúmque Sale, jam proximè dicturus ſum; non incertis Conjecturis, ſed diuturnæ Experientiæ, tam aliorum Doctiſſimorum Virorum, quàm Noſtræ, innituntur. Qui omnes, utrumque Remedium, in Morbis poſtea memorandis, optimo ſucceſſu uſurpavimus.

Imprimis itaque Aqua Cathartica, vel ejus extractus Sal, Remedium Ventriculo, Appetitum ſcilicet & Digeſtionem promovendo, eſt amiciſſimum. Partim, ex ſuo Prin-

Principio potentiâ Acido; partim, ex totiûs Amaritudine, ſeu admiſto Alkalino. Et è Priori, eò potiùs, quòd Spiritui Salis, omnium Ciborum Condimenti, Spiritum præbeat aliquo modo congenerum. Sed & ex Altero; quandoquidem & aliis pleríſque Amaris corroboratum Ventriculum experimur. Et notiſſimum eſt, Appetitum, Salibus imprimis compoſitis adjuvari. Nam Condimenta ferè omnia, Muriâ non ſimplici, ſed acidulatâ, præparantur. Verùm etiam Vinum rubicundum Gallicum, ut cum Cibis eſt gratiſſimum, ita Tartareo repletur Sale, hoc eſt, compoſito, omnium aliorum maximé. Sal item Chalybis, putà compoſitus, inter Medicamenta Stomachica, eſt non incelebre. Et Digeſtoria bina iſta univerſalia, Panis & Saliva, quorum alterum, Salem Acidum continet, alterum Alkalinum, compoſiti

poſiti Salis permiſta locum ſupplent. Cæterùm, Fermentum ipſum Stomachicum, ex Alkalinis particulis Acidiſque, illis ab Arteriis ſeu Sanguine, his ex parte à Nervis ſeu Spiritûs Animalis fæce, tralatitiis componitur: id quod ex Argumentis probare poſſim non paucis, quibus nolo hîc immorari. Quamdiu itaque in Ventriculo debitâ proportione aſſervatur uterque Sal, Coctionis opus rectè perficitur. Sin alteruter prævaleat, Sales nunc Acidi ex uſu ſunt, nunc Alkalini, ad æquilibrium reſtituendum.

Quoties ex Cibo Potûve Nimio, ſive improbo, vitioſa fit Concoctio, Vomitiones non rarò ſequuntur. Quibus cohibendis, Aqua Cathartica Amara, vel ejuſdem Sal, Remedium eſt præſtantiſſimum. Eâdem ſcilicet ratione, quâ Miſtura ex Salis Abſinthii & Limonum ſucco

co celeberrima. Ei tamen ob id præſerendum, quòd Sales quoquo modo peccantes, uno quaſi Ictu, & deſtruat & è Ventriculo deturbet.

Proindè & in Cardialgiam, alióſque hujuſmodi Dolores, nihil prædicto Medicamento tutiùs eſt, aut efficacius.

Quemadmodum & in Calidam Affectionem Hypochondricam.

In ſupradictos Affectus, Aquam hanc Purgatoriam, vel proprium ejus Salem, interdum ſolitariè ſumendum præſcripſi: Plerunque verò, non ſine aliorum Remediorum, ut Venæſectionis, Vomitorii, & ſimilium, conjunctâ ope. Quippe, Medici prudentis eſt, præcipuè in Morbis gravioribus, nulli unico Remedio, quantumvis celebri, Ægroti Salutem, ſuæque Famæ æſtimationem concredere.

Hu-

Hujuſmodi autem Remedia, juxta Indicantia, infinitè ſunt varianda. Quorum tamen aliquot Formulas, Doctiſſime Lector, ſubjunctas accipe.

In Dejecto Appetitu acuendo.

℞ *Aquæ Spadanæ*, *vel alterius Ferratæ*, *vel* (ſi haberi non poterit) *Fontanæ Maciatæ* ℔*ij. vel iij. Salis Cathartici Amari* ʒß. ʒ*vj.vel* ℥*j. MS.* Bibantur jejuno Ventriculo, tepidéque.

Aquæ autem quæcunque Ferratæ, quo meliùs, hoc eſt, ſine ſui ſubtiliſſimi Spiritûs diſpendio, etiam tepidè, ſi viſum fuerit, ſumantur; Ampulla in quâ ſervantur, Aquæ calefactæ immerſa, dilapſis aliquot horæ momentis, aperienda eſt, & deinde poſt ſingulos effuſos hauſtulos obturanda.

Dum hæc ſumuntur, horâ ante pran-

prandium, ſumantur etiam ex Vini Xerenſis vel Abſinthitis Rhenani Cochleari uno, Elixyr. Propriet. gutt. xx, xxx, vel xl. Perſiſtátque in horum uſu, quotidiano, vel alternis diebus, ad quartam, quintam, vel ſextam vicem repetito. Vel,

℞ *Conſervæ Abſinth. Rom.* ℥ij. *Cochl. Hort.* ℥j. *Zinzib. cond.* ℥ß. *Specier. Arom. Garyoph.* ʒjß. *Cort. Wint. Salis Abſinth. veri* āā ʒj. *Syr. Caryoph. q ſ. MS. f. Elect.* Capiat q. Nucis Moſchatæ majoris horâ ſomni, & Juglandis minuſculæ horâ ante prandium, cum Vini ſupradicti tantillo, vel ſine eo, ſi Caput gravaret. Vel,

℞ *Limaturæ Chalybis recentis & ſplendidiſſimæ* ℥iij. *Summit. Abſinthii Rom. Mß. Rad. Cyperi Rom. Calami Aromat.* āā ʒj. *Galangæ minor. Cinamomi acerrimi, Croci* āā

ʒß.

ʒß. *Vini albi Gallici, vel Xerenſis* ℔ij. Digerantur in Ampullâ obturatâ calore leniſſimo, vel etiam in loco temperatè calido, per triduum, & agitentur quotidie. Capiat Colaturæ Cochl. ij, iij, vel iiij. bihorio ante prandium quotidie.

In compeſcendis Vomitionibus.

℞ *Aquæ cujuſcunque Ferratæ, vel ejus loco Aquæ fontanæ Maciatæ* ℔iij, *vel iiij. Salis Cathart. Amari* ʒvj, *vel* ℥j. *vel* ʒx. *MS.* Bibantur manè, calidè frigidéve, prout maximè placent, & repetantur tribus vicibus, vel pluribus, ſi opus fuerit, continuis diebus, vel alternis. Et horum uſui conjunge Pilulas ſequentes.

℞ *Roſarum rubrar. Cinamom. acerrimi* āā ʒj. *Garyophyll. Salis Chalybis* āā ℈j. *Croci* ℈ſ. *Ol. Menthæ*

thæ Stillatitiæ gutt. viij. Syr. Chalyb. q. ſ. MS. f. Pilulæ n°. xxiiij. Sumantur tres bihorio ante ſorbile prandium, & hora ſomni quotidie.

Aliquando Fomentatio ex *Vino rubro cum Theriac. Andr.* ℥*j.* & *floribus Roſar. rubr. foliiſque Menthæ* calidè infuſis, eſſet utiliſſimum.

In Dolore Stomachi Colicæ Affectionis æmulo.

℞ *Senæ Mund.* ʒ*ij. Macis* ʒ*j. Coquantur in Aquæ fontanæ q. ſ. ad* ℔*iij, vel iiij Colaturæ adde Salis Cathart. Amar.* ʒ*vj. vel* ℥*j. vel* ʒ*x. Syr. Chalybis* ℥*iß. Miſce, f.* Apozema Catharticum, manè, & pro more bibendum. Vel etiam ſine Senâ. Et ſumatur vel per ſe, vel cum Pilulis ſequentibus.

℞ *Pi-*

℞ *Pilulæ Stomach. cum Gum. gr. xxv. Limaturæ Chalyb. Subtiliſſ. gr. x. Syr. Chalybis q. ſ. MS. f. Pil. iiij.* horâ ſomni ſumendæ. Die proximo ſumatur Apozema ut ſupra, & ſic per Triduum, vel diutius.

Interdum ex uſu erit, Extractum Gentianæ, vel alterius amari, Pilulis admiſceri.

Atque etiam *Laud. Lond. gr. ß. vel gr. j.* ſi Dolor intenſior fuerit.

In Calidâ Affectione Hypochondriacâ.

℞ *Aquæ cujuſcunque Ferratæ* ℔ *iij, vel iiij.* In ſingulis hauſtulis diſſolve *Salis Cathart. Amari* ℥ß. *vel* ℥*j.* ad octavam vicem circiter, & bibantur frigidé.

Vel loco Aquæ Ferratæ, ſumatur in Aquâ Lactis ſimplici, vel

ſol. Boraginis & Pimpinellæ diſtil-
la:â.

In Cardialgia cum Calore.

In hoc Morbo, ſimili modo, ac in præcedenti, ſumptus Sal, fælici-ter ſuccedit.

CAPUT

CAPUT IV.

De Salis Cathartici, Amari Uſu, in Inteſtinorum Partiúmque adjacentium Morbis. Et primò, in Colico Dolore.

IN hoc Morbo, non opus eſt Doctum & Exercitatum Medicum admoneri, Venæſectionem rarò aut nunquam omittendam, atque in primo loco celebrandam.

Deinde, conſultiſſimum eſſet, Clyſterem injicere hunc in modum paratum.

℞ Decocti communis pro Clyſtere ℔j. addendo reliquis coquendis Senæ optimæ ʒiij, vel ℥ß. In colaturâ diſſolve Salis Cathart. Amari ʒß. vel ʒv.

Spec.

Spec.Hieræ picræ ℥*iß. vel* ℥*ij. Sacch. rubri.* ℥*ij. MS.* Ex hujus, vel hujuſmodi Clyſteris uſu, Dolores Colici ſæpe diſſipantur; vel Saltem interiùs ſumendis, & per Inteſtina tranſeundis, via panditur.

Non raró Pilulæ Rudii ℈*j. vel* ʒ*ß. cum Laud. Lond. gr. j. vel gr. jß.* exhibetur utiliter.

Et nonnunquam *Hydrargyrum*; ſi Ægrotus ſufficienti quantitate, nempe quatuor vel ſex unciarum, deglutiverit. Et præcipuè, ſi unà cum *Tincturæ Sacræ*, hoc eſt, *Tinct. Spec. Hieræ Picræ Vino albo paratæ,* quaſi duabus Unciis, vel alio Liquore Cathartico convenienti, ſumeretur.

Omnium autem Remediorum Nobiliſſimum, Aqua eſt Cathartica Amara, vel ex eâdem paratus Sal, ſequenti, vel ſimili modo ſumptus.

℞ *Aquæ*

℞ *Aquæ fontanæ vel fluvialis Maciatæ* ℔iijß. *Aquæ fl. Chamæm. vel fol. Menthæ* ℥vj. *Salis Cathart. Am.*℥j.*vel* ʒx. *Mannæ albiß.* ℥*iß. vel* ℥*ij. MS. fiat Apozema.* Bibat Ægrotus unâ vice circa ℥vj. calidè, & ſumatur horæ vel ſeſquihoræ ſpatio, etiamſi ejuſdem aliquam partem evomuerit.

Hujus Medicamenti vis, nonnunquam fortior evadit, ex ſequentis conjunctâ ope.

℞ *Tinct. Sacræ* ℥*ij, iij, vel iiij. Capiat Cochl. j, vel ij.* ante ſingulos Hauſtus Apozematis ſupra præſcripti.

In Vermibus.

Idem Sal, ſi Nutrix, è Drachmâ, vel Seſquidrachmâ, Puerorum vel Infantium Sorbilia paraverit ſine Lacte, Vermes exterminat.

Præcipuè, ſi Mercurii dulcis, aut Cryſtallorum (*i. e.* Salis) Lunæ vel gr. j. pro Patientis ætate, vel ij. vel iij. in quovis Vehiculo convenienti, Medicus præmiſerit.

Vel ſi Clyſteribus amaris Sal Catharticus immiſceatur.

In Dolore Nephritico.

In hoc Morbo, quemadmodum in Dolore Colico, plerunque cum Venæſectione auſpicandum eſt, eâque non rarò repetendâ.

Cui etiam Vomitorium, ex Vino Benedicto, vel Sale Vitrioli, præcipuè, ſi Ægrotus fuerit nauſeabundus, aptiſſimè ſubjungitur. Cujus nempe Vi, non ſolùm exoneratur Ventriculus, pars nonnunquàm primo loco delinquens; ſed & totum Genus Nervoſum, Renibus contermi-num, & hâc in Affectione maximè laborans, relevatur.

Poſtea,

Poſtea, præcipuè ſi ex Emetico alvus non laxa fuerit, injiciatur ſequens Enema.

℞ *Flor. Chamæm. Mj. Sem. Cumini, Fæniculi dulc. Petroſel. contuſor. āā ℥j. Radic. Althææ inciſæ & contuſæ ℥ij. Coquantur in Aquæ communis q. ſ. ad ℔j. Colaturæ adde Terebinth. Venet. Vitello Ovi Solutæ ℥ß. Salis Cathart. Amari etiam ℥ß. Syr. Althææ ℥iij. MS. f. Enema.*

Si Dolores vehementiores fuerint, addantur *Enemati Laud. Liquidi Cydon. gutt. XL. vel L.* Ex hujus, vel hujuſmodi Enematis uſu, non raro, cum vel ſine Calculo, aut Calculoſâ materiâ, Urina profluit, Doloréſque evaneſcunt.

Verùm, ſi pertinaciùs adhuc hærerent, ad ſequens Apozema, tanquam Remedium maximè Salutiferum, confugiendum eſt.

℞ *Decocti Hordei Maciati* ℔iij. *vel iiij. Salis Cathart. Amari* ʒvj. *vel* ℥j. *Syr. Althææ* ℥iij. *vel* ℥iiij. *MS. f. Apozema.* Sumatur calidè, horæ, ſeſquihoræ, vel Bihorii ſpatio, vel circiter, etiam ſi Ægrotus aliquam partem evomuerit.

In Urinæ Ardore.

Idem valet Apozema, in Ardore Urinæ; ſive è Sanguinis Acrimoniâ, ſive Gonorrhæâ Venereâ oriundo.

In Suppreſſione Urinæ.

Atque etiam in Suppreſſione Urinæ, quæ vel ſine Lapide contingit, vel ſine majori, quàm ut Vias Urinarias tranſire poſſit.

At-

Attamen ſi dies aliquot Morbus duraverit, Sanguis primo loco, & liberiùs mittendus eſt. Deinde, & Enema paulo acrius, cum Syrupo è Spinâ cervinâ, *Sale Cathart. Am. &c.* immittendum. Cujus durante Operatione, prædictum Apozema, vel ejus aliquot Hauſtus, utiliſſimè bibantur. Præcipuè, ſi ante ſingulos hauſtus, Miſturæ ſequentis ſumatur Cochleare unum.

℞ *Aq. Fœnic. Saxifrag.* āā ℥iſs. *Salis Succini* ʒj. *Tart. Vitr.* ℈j. *Millep. pp.* ʒij. *Syr. Althææ* ℥j. *MS.*

In Diabete.

In quo periculoſiſſimo Morbigenere, ſi leni Evacuatione opus fuerit, cùm placidiſſimè moveat hoc Remedium, multúmque refrigeret, omnium Catharticorum eſt Tutiſ-

 ſimum

ſimum & ferè unicum. Cujus ope, conjuncto Aquarum Ferratarum quarumcunque aſſiduo uſu, & Hypnoticorum, nonnullos jam perituros, ſed tamen Juniores, in Sanitatem reſtitui.

In Ictero.

Etiam in hoc Morbo, Venæſectio rarò omittenda eſt. Imò verò, repetenda, ſi Ægrotus paulò magis febricitet.

Neque minori uſui ſunt Vomitoria: quatenus tum morboſam Colluviem Ventriculo exterminant; tum Bilem in ſuâ Veſicâ ſtagnantem proliciunt. Ideóque ſi opus fuerit, per Intervalla iteranda ſunt. Imprimis, ſi horum aliorúmve Remediorum uſus minus efficax, Calculorum, Mole ſuâ vel numero Porum Biliarem occludentium, ſuſpicionem ingerat: ubi prudenter &

forti

forti animo perſiſtendum eſt.

In quocunque autem Ičtero, Calculoſo, vel Simplici, Aqua Cathartica, vel ejus Sal, optimè propinatur, ſequenti vel ſimili modo.

℞ *Pilulæ Ruffi* ʒß. *Rhabarb. Salis volatil. Urinæ* āā ℈ß. *Syr. abſinth. q. ſ. MS.* fiant Pilulæ nº vj. horâ ſomni ſumendæ. Aurorâ proximâ, ſumatur ſequens Apozema.

℞ *Raſuræ C. C.* ℥ij. *Coquantur in Aquæ fontanæ* ℔vj. *ad* ℔iv. *Deinde adde Macis, Curcumæ* āā ʒj. *& coquantur parum. Colaturæ adde Salis Cathart. Amar.* ℥j. *Syr. Chalybis* ℥j. *MS. f. Apoz.* pro more ſumendum.

Si Medico viſum fuerit, loco Pilularum ſupra præſcriptarum, præmittat Hauſtum ſequentem.

℞ *Tinct. Sacræ* ℥iß. *vel ij. Syr. è Cichor. cum Rhabarb.* ℥j. *Tart. Vitriol.* ℈ß. *MS. f.* Hauſtulus horâ ſextâ vel ſeptimâ matutinâ ſumendus. Poſt bihorium, bibat Apozema ſupra præſcriptum. Et repetantur ſingulis vel alternis diebus.

Si Aloetica fuerint nimis calida, propinetur Infuſum de Rhabarb. *&c.*

CAPUT

CAPUT V.

De Salis Cathartici Amari Uſu in Morbis Cephalicis. Et primò, in Mania.

IN Maniâ, præter Venæſectionem, & repetita Vomitoria, Unguenta etiam Cephalica, Setaceum in Nuchâ, Veſiçatoria, præcipuè Tibiis appoſita, Cathartica, aliáque Remedia, plerunque adhibenda ſunt.

In omnium autem Catharticorum, Helleboratorum, aliorúmve operationem promovendam, nihil magis convenit, quàm Aqua Cathartica, vel Ejus Sal, hunc vel ſimilem in modum præſcriptus.

℞ *Fol. Meliſſæ, Boragin.* āā *Mj. Infundantur in Aquæ fontanæ coctæ & ferventis* ℔ *iiij. vel v. in Vaſe clauſo per Semihoram. Colaturæ adde Salis Cathart. Am.* ℥*j.vel* ʒ*x. Syr.Viol.* ℥*iij.MS.f. Apozema*, per ſe, vel alio Cathartico convenienti, poſſeti loco, bibendum. Vel,

℞ *Salis Cathart. Amari* ℥*j. Diſſolve* ʒ*j. in hauſtu Aquæ Spadanæ, vel cujuſcunque Ferratæ*, & bibantur hujuſmodi hauſtus octo.

In aliorum Purgantium etiam Intervallis, præcipuè æſtivo tempore, per ſe utiliſſimè, modo ſupra præſcripto, ſumeretur. Nam Humorum Spirituúmque Maniacam Conturbationem optimè compeſcit.

In Cephalalgia.

In quo Affectu, præcipuè ex

ex Cauſâ Calidâ, vel Calido Temperamento conjuncto, nihil efficacius, quàm ſequens, aut iſtiuſmodi Methodus, in Re Medicâ inveni.

Imprimis ſufficienti quantitate, locíſque ex circumſtantiis indicatis, mittatur Sanguis.

Deindè, prout Vires, aliáque monuerint, excitetur Vomitio, vel omittatur. Poſtea ſumat Ægrotus ſequentia.

℞ *Scammonii pp^ti, Rhabarb. pulverizati, Mercurii dulc.* āā ℈ſ. *vel gr. xij. vel xiiij. Syr. è Spina Cerv. q. ſ. MS. f. Pilulæ v.* horâ quartâ vel quintâ matutinâ ſumendæ, ſuperdormiendo. Poſt horas tres, bibatur ſequens Apozema.

℞ *Aquæ fontanæ Maciatæ* ℔iij. *vel iiij. Salis Cathart. Amari* ʒvj. *vel* ℥j. *Syr. Viol.* ℥ij. *MS. ſumantur cum regimine.*

Repetatur

Repetatur idem Apozema cum Pilulis ſupra præſcriptis, tertio vel quarto quoque die: Et per ſe, diebus interpoſitis. Continuantur autem duabus Septimanis, vel tribus, ſi opus fuerit.

In Vertigine.

Cum Sanguinis miſſione ſimiliter incipiendum eſt; præcipuè, ſi Affectus ex nimio Vino proveniret: & imprimis è Venâ Brachii.

Deinde Cucurbitulis cum Scarificatione appoſitis, non ſolùm Scapulis, ſed & ipſi raſo Occipiti. Cui Parti, tam in hoc Affectu, quàm in Cephalalgiâ, & Oculorum Inflammationibus, fæliciùs quàm cuicunque alteri, admovendas, jubere ſoleo. Poſt Sanguinis miſſionem, ſumat ſequentia.

℞ *Pi-*

℞ *Pilulæ Maſtichinæ* ℈ij. *Ol. Majoranæ ſtillat.gutt.v. MS f. Pilulæ hora ſomni ſumendæ.* Aurorâ proximâ, bibatur ſequens Apozema.

℞ *Aquæ fontanæ Maciatæ* ℔ij. *vel iij. Aquæ Salviæ Odoratæ* ℥iiij. *Majoranæ Hortenſ.* ℥ij. *Salis Cathartici Am.*ʒvj.*vel* ℥j. *MS ſumantur præſcripto more.*

Interdum ante ſingulos Hauſtus, utiliter ſumeretur ſequentis Miſturæ Cochl. j.

℞ *Fol. Majoranæ Hort. Salviæ Odoratæ* āā ʒij. *Rad. Gentianæ, Specier. Hier. picr.* āā ℈ij. *Vini albi optimi* ℥iiij. Digerantur horis duodecim in Vitro clauſo, & deinde fortiter exprimatur Tinctura, per ſubſidentiam depuranda.

CAPUT

CAPUT VI.

De Salis Cathartici Amari Uſu in Morbis quibuſdam aliis: & primò, in Paſſione Hyſtericâ.

IN quo Morbo, poſtquam Symptomata graviora Opiatorum uſu ſedata fuerint: Tincturæ Sacræ (Vini albi partibus duabus, & Aquæ Hyſtericæ parte unâ paratæ) ʒx. vel xij. vel ℥ij. optimo ſucceſſu plerunque exhibentur.

Sin autem Medicus alio temperatiori Medicamento Alvum movendam viderit: prælaudatum, cum leniſſimè id perficiat, tutò bibitur. Et majori cum fructu, ſi loco Aquæ Maciatæ, eligatur Aqua

Aqua Spadana, vel Meliſſæ, pro Salis Vehiculo.

In Arthritide Vagâ.

Quæ vulgò Rheumatiſmus, ſed non ſine Errore, nuncupatur. Cùm hic, Partibus Muſculoſis, illa Articulis ſolis obſidat. Morbus pertinax eſt, & non rarò plurium Remediorum Apparatum exigit.

Venæſectio reliquis præmittenda eſt; & ſingulis, vel alternis diebus, iteranda, ad quartam, & ſi opus fuerit, quintam, vel etiam ſextam vicem.

Poſt primam vel ſecundam vicem, maximo ſæpe ex uſu erit Vomitorium. Quamdiu enim Ventriculus ſe malè habet, Morboſam Materiem Sanguini, Articuliſque de novo indies immittit.

Verùm Cathartica, eáque fortiora, etiamſi interdum dies aliquot deferenda ſunt; vix tamen unquam omittenda. Ut quæ potentiùs, non rarò unâ vice, quàm Phlebotomiæ, ter quatérve repetitæ, Morbum enervent.

Horum autem Operatio, cùm Patientes ferè ſemper febricitent, Aquarum Purgantium, Earúmve Salis ope, multò leniùs, & ſine Humorum Efferveſcentiâ, abſolvitur. Sumantur itaque ſequenti modo.

℞ *Pulveris Jalapii reſinoſi* ℥ß. *Scammonii pp*^ti^ *gr. vj. Calomel.* ℈ſ. *Syr. è Spina Cerv. q. ſ. MS. f.* Bolus horâ quintâ matutinâ ſumendus ſuperdormiendo. Poſt horas tres bibendum eſt ſequens Apozema.

℞ *Hordei*

℞ *Hordei perlati* ℥iſs. *Uvar. Paſſarum minor.* ℥iij. *Bulliant in Aquæ fontanæ q. ſ. ad* ℔iiſs. *vel iiiſs. addendo in fine, Macis* ʒſs. *Colaturæ adde Salis Cathartici Amari* ℥j. *Mannæ albiſs.* ℥ſs. *vel* ℥j. *vel* ℥iſs. *pro Apozemate.*

Si Ægrotus difficilius moveatur, & alia coindicantia monuerint, addantur primo hauſtui *Syr. è Spinâ Cerv.* ʒvj. *vel* ℥j. Et repetatur Bolus cum hujuſmodi Apozemate, vel alternis diebus, vel tertio, quartóve quoque die, prout Medico viſum fuerit, vel etiam majoribus Intervallis, donec Ægrotus perfectam Sanitatem recuperaverit.

In Morbi principio, & augmento, ſingulis, vel Saltem alternis Noctibus, ſemper autem poſt ſingulas Purgationes, Humorum Ebullitiones, & in Articulos novi Influxus,

Influxus, Opiati convenientis uſu, cohibendi ſunt.

Quoties, vel propter Febrem paulò intenſiorem, vel Patientis Imbecillitatem, Purgatio prorogandа eſt; Veſicatoria, ſupra vel infra Articulos affectos, quaſi unam vel alteram tranſverſam manum, applicantur ſummo cum levamine. Et interdum adeò eſt effrænatus ac præfervidus Sanguinis Latex ſeroſus; ut ne quidem conjunctis dictorum Remediorum viribus cedat, donec Veſicantium ope, ex aliquâ parte, à rubicundo & leni Cruore ſecernatur.

In hoc Morbo, Sudores evocantia, etiamſi uberiores, vix quidquam proficiunt. At Diuretica, utiliter adhibentur: & ob eandem cauſam, Apozemata ex Sale Cathartico ut ſupra paratá, magis conveniunt; cùm & Alvi fæces,& Urinas, motu ſimultaneo propellant.

Cura-

Curationis tempore, à Vino, omnibúſque Vinoſis, & Ceteviſiatis, non coctis, abſtinendum eſt. Serum Lactis recens & coctione decaſeatum, Potulentorum omnium eſt præſtantiſſimum.

In Pruriginoſo Affectu.

Pruritum, non quidem Contagioſum, ſed è Scorbuto genitum, nunc Corpus univerſum, nunc aliquas Partes, ut Pudenda, aliáſve occupantem, ultimò præſcripto Apozemate, cum vel ſine aliis Purgatoriis repetito, ſæpe medicavi; & cruciatos nonnullos perpetuâque ſcalpturâ fatigatos, beavi requie placidiſſimâ. Imprimis, ſi Aquæ Ferratæ, Cereviſiæ loco, unà quotidie, & affatim potarentur.

Idem Apozema, poſt exiccatas Variolas eſſet utiliſſimum.

Et

Et cum pleriſque Catharticis commodè, poſſeti loco, bibitur.

Cæterùm, Eos, qui ex longo Itinere, præcipuè æſtate, alvum aſtrictam habent; *Salis Cathart. Am.* ℥*ij. vel iij. ex Aquæ font.* hauſtu uno vel & altero ſumptæ, & laxos reddunt multúmque refrigerant.

CAPUT VII.

De Aquarum Amareſcentium, Earúmque Salis Abuſu.

OPortet Medicum, non ſolùm Remediorüm Uſum indicare; ſed etiam Lectorem præmonere de Abuſu. Qui tergeminam affert Injuriam, Patienti, Medico, & Medicamento.

Prædictum itaque, in quibuſdam Morbis neutiquam præſcribendum eſt. In aliis autem, Cauſarum & Symptomatum ratio habenda.

Hydropicis quibuſcunque nocet. Ubi ſcilicet langueſcit Calor Nativus, Sanguíſque Spirituum, in rubicundâ ejus parte nidulantium, eſt pauperrimus. In his porrò, uſus Humidorum, etiam in Cibis, Seri

San-

Sanguinei Influxum in Partes Morbo obrutas, accelerat.

Deinde, & Febre decubentibus Synochâ vulgò dictâ. Ubi, licet Cauſâ Morbi, interdum Alvum moventibus per ἐπίκρασιν minuenda eſt; mediocriter tamen Calida, ut Decoctum Amarum, Pilula Ruffi, & Similia, potius exhibenda, iiſque Humorum Concoctio unà promovenda. Et proinde, quæcunque nimia frigefactione huic adverſantur, metuenda.

Neque verò Intermittente Correptis quidquam proficit.

Neque Chloroſi ſeu Febre albâ Laborantibus. In quibus calorificæ Fermentationes propterea excitantur, quòd Humores nimis aceſcant, & Medicamentis magis Alkalinis edulcorandi ſunt.

Hœmoptoicis etiam denegandum eſt. Ne eximiâ ſuâ ſubtilitate & penetrantiâ, Arteriarum reſeraret oſcula.

Et

Et in Cholera Morbo. Ubi ſubitaneis Evacuationibus, maximæ Spirituum exolutiones ſuperveniunt. Quales titubantis nimiúmve properantis Naturæ Motus, Cardiacis potius & Opiatis, per Intervalla ſumptis, cohibendi. Poſtea verò, jam infracto Morbo, ſi Evacuatione opus fuerit, Patiénſque Bilioſâ Temperie, ſive Connatâ præditus, ſive Adventitiâ, ſupradictum Salem non incommodè potaret.

Quin & Paralyticis. Ne Muſculos, Nativo ſuo Calore Vigoréve jam deſtitutos, magis enervet. Attamen, ſi ex Cauſâ calidâ, ut ex Vino, aut Liquore quovis Vinoſo, Morbus naſceretur; Idem non ſolùm tutò præſcripſi, verùm etiam utiliter.

Non ſine Cautelâ in Utero Gerentibus permittendum eſt.

Nec

Nec quibus ſupprimitur Urina, antequam perſpectum habeas, id non ex Ulcere Veſicæ Urinariæ, Calculóve inexterminabili provenire. Nam ſi Ægrotus eorum alterutrum pateretur, ab omnibus Diureticis abſtinendum eſt. Aliàs, hoc Medicamentum, cum optimo ſæpe ſucceſſu, hoc eſt, Urinarum, Lapidúmque, etiam majuſculorum excretione, propinavimus.

F I N I S.